

1.545

МАЛА ШУМАРСКА БИБЛИОТЕКА

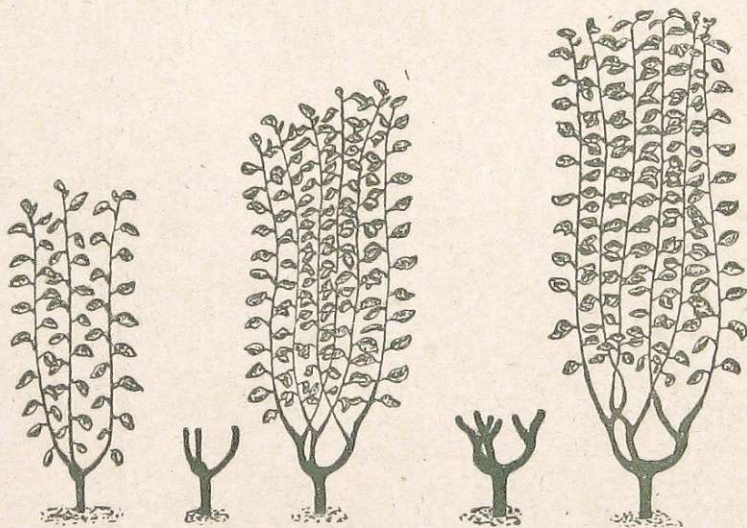
9

Инж. РАДОВАН ИВКОВ

ШУМСКЕ ИНДУСТРИЈСКЕ КУЛТУРЕ

важнијих врста дрвећа и жбуња

ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ШУМАРСТВА Н.Р. СРБИЈЕ
БЕОГРАД 1951

УВОД

Под „шумским културама“ се подразумевају површине земљишта на којима је вештачким путем подигнута млада шума, сетвом семена или садњом биљака, за разлику од шума насталих природним налетом семена или избијањем изданака, односно избојака. Оне се карактеришу тиме што њихов постанак и успешно напредовање зависе од интензивног улагања рада од стране човека, који се огледа у припреми и обради земљишта, садњи или сетви, затим, у брижљивом неговању све док се култура не склопи. Када се постигне потпун склоп, вештачки подигнута шума губи карактер шумске културе, постаје млада састојина са којом се даље газдује по принципима гајења шума уопште (чишћење, проређивање итд.). Често и у природном подмлађивању човек узима удела утолико што, одређујући најповољније време и начин сече, посредно ствара услове за настајање нове шуме. Но тако настале младе састојине се ипак не сматрају културама, од којих се разликују по томе што сетву односно садњу није обавио човек и што имају друкчију структуру (напр. густину) која омогућава да се млада, природним путем постала, шума не мора већ од самог почетка подврћи посебном неговању као што су: окопавање, плевљење, прашење итд.

Шумске културе се подижу ради повећања површине шума која ће у догледно време служити у првом реду за производњу дрвета као главног шумског производа, а затим и за добијање осталих производа и користи које шуме дају.

Шумске индустријске културе међутим, служе првенствено за добијање листа, плода, коре, прута, корена као сировине за свиларску, кожарску, плетарску и др. индустрију. Шумске индустријске културе, према томе, означавају специјалне шумске насаде, како по врстама дрвећа и жбуња које се за ову сврху гаје, тако и по примени агро-техничких мера приликом њиховог успостављања и неговања. Такве су напр. културе храста плутњака (*Quercus Suber* и *Q. pseudosuber*) које се подижу за добијање плуте, или културе питомог кестена (*Castanea vesca*) које се гаје са кратком опходњом од свега неколико година у циљу производње штапова. Овде ће бити приказано стварање шумских индустријских култура које већ данас имају важну улогу у нашој привреди. То су културе дуда, руја, врбе за плетарство и леске.

Оснивањем нових свиларских комбината поред постојећих фабрика у Македонији и Војводини, свиларска индустрија је после ослобођења учинила крупан корак унапред. Постоје сви

услови за њен даљи размах и то не само у Македонији и Војводини већ и у осталим нашим крајевима. Да би се то остварило, потребно је поред осталог да се благовремено на најцелисходнији начин обезбеди производња сировине, у овом случају дудовог листа којим се храни гусеница свилопреља (*Bombux mori*). Досад су за ову сврху великим делом служила дудова стабла засађена поред путева у облику дрвореда (напр. у Војводини). Међутим, у будуће се досадашњим начином неће моћи задовољити повећане потребе индустрије, него ће се морати подизати посебне дудове културе.

Плетарска индустрија и занатство такође узимају све више маха. Поред задовољења домаћих потреба, плетарски производи представљају и важан извозни артикал који се у иностранству много тражи, нарочито корпе за памук и цвеће. Све то јасно говори о томе да је у циљу добијања прућа за плетење потребно приступити вештачком подизању врбових култура, јер природни врбаџи нису довољни, нити дају увек пруће најбољег квалитета.

Слично је и са производима рујевих и лескових култура, што ће се уосталом видети из даљег излагања.

По значају које наведене културе имају за нашу привреду, а још више по значају који ће вероватно ускоро имати, не би било сувишно ако би се подизању сваке од њих посветила посебна брошура. Тада би се сви послови око подизања, неговања и искоришћавања могли много исцрпније описати него што је то овде случај. Но пред нас је у овом тренутку постављен други задатак : да у суженијем облику изнесемо главне моменте из подизања шумских индустријских култура и укажемо на њихову важност. За шумарске стручњаке ова брошура би требала да послужи као потсетник и приручник у пословима којима су се они досад врло мало бавили, а који по својој природи великим делом спадају у њихов делокруг рада.